

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
20 Νοεμβρίου 1980
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Αριθμός φύλλου 51
Ηράκλειον 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΧΡΕΟΣ ΟΛΩΝ ΜΑΣ

Όταν ένας τόπος προκόβει κι ευημερεί, η προκοπή και η ευημερία αντανακλά στο σύνολο των ανθρώπων που μένουν σ' αυτόν.

Όταν υπάρχει κρίση και γενικότερες δυσκολίες σ' ένα τόπο, η κρίση και οι δυσκολίες αντανακλούν στη ζωή του συνόλου των ανθρώπων που μένουν σ' αυτόν.

Κι αυτός που πιστεύει πως έχει λύσει όλα του τα προβλήματα, γιατί έχει λύσει το οικονομικό του πρόβλημα και με τα χρήματά του μπορεί ν' αντιμετωπίσει οποιαδήποτε δυσκολία κάνει μεγάλο λάθος.

Η ζωή του, οι εκδηλώσεις του πρέπει να βρίσκονται σε αρμονία με το περιβάλλον του, γιατί σ' αντίθετη περίπτωση ακολουθεί σύγκρουση μ' αυτό, με πολυάριθμες συνέπειες.

Αυτόματα ξεπηδά το χρέος όλων όσοι αποτελούν μία κοινωνική ομάδα, από την πιο μικρή, την οικογένεια, ως την πιο μεγάλη, το σύνολο των ανθρώπων, να φροντίζουν για την κοινή ευημερία, τη δημιουργία προϋποθέσεων για προκοπή κι ευημερία του συνόλου των μελών της μικρής ή μεγάλης κοινωνικής ομάδας.

Τα μέλη μίας οικογένειας, οι κάτοικοι ενός χωριού, ενός νομού, μίας χώρας, έγκαιρα, συλλογικά, μα και μεμονωμένα, θα πρέπει να φροντίζουν για την κοινή ευημερία.

Η επαρχία Βιάννου, έχουν γράψει τα Β.Ν. πολλές φορές μέχρι σήμερα και κανείς δεν τό αμφισβητεί, αποτελεί μία ξεχωριστή γεωγραφική μα και κοινωνική ενότητα. Υπάρχουν κοινά συμφέροντα και κοινά προβλήματα για το σύνολο των Βιαννιτών, γι αυτούς που μόνιμα μένουν στο γεωγραφικό χώρο της

επαρχίας μα και για όσους δέν κατοικούν σ' αυτόν αλλά έχουν κάποια σχέση η εξάρτηση απ' αυτόν.

Γράψαμε στο φύλλο των Β.Ν. του περασμένου Ιουνίου πως τρεις βασικοί παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν στην προώθηση και επίλυση των προβλημάτων της επαρχίας, τη δημιουργία προϋποθέσεων για την ευημερία του συνόλου των συνεπαρχιωτών μας:

— Οι συνεπαρχιώτες υπάλληλοι, οποιασδήποτε υπηρεσίας, με την παροχή στοιχείων που θα βοηθήσουν στην επίλυση οποιοδήποτε προβλήματος των συνεπαρχιωτών, οι συνεπαρχιώτες που κατέχουν υπεύθυνες θέσεις μέσα στον κρατικό μηχανισμό, υποδεικνύοντας τούς νόμιμους τρόπους για την προώθηση και επίλυση των θεμάτων της επαρχίας.

— Το σύνολο των φορέων της επαρχίας.

— Το σύνολο των κατοίκων της επαρχίας, το σύνολο των Βιαννιτών όπου κι αν βρίσκονται, όποια δουλειά κι αν κάνουν. Ένα λιθαράκι καθένας μπορεί να προσθέσει. Το σπίτι που θα χτιστεί, θα στεγάσει κι αυτόν, η ευημερία που θα εξασφαλιστεί θα φτάσει και στον ίδιο.

Τόν τελευταίο καιρό κυκλοφόρησε ένα καινούργιο βιβλίο «Στόν αστερισμό της Κόμπρας» του κ. Μ. Χάρη. Στόν πρόλογο του ο συγγραφέας αναφέρει: «Ο άνθρωπος σ' όλα τα μήκη και πλάτη της γης, όπου κι αν ζει, έχει ένα κοινό χαρακτηριστικό με όλους τούς συνανθρώπους του: Περιορισμένος στό στενό «οικογενειακό του κύκλο, απασχολημένος με τὰ στωικά του προβλήματα μπλεγμένος με τίσ έννοιες του βιοπορισμού, δέν διαθέτει χρόνο για νά ασχοληθεί

και νά μελετήσει σοβαρότερα θέματα. Κι όταν ακόμη τὰ θέματα αυτά σχετίζονται με τόν ενδεχόμενο κίνδυνο τής ίδιας τής ύπαρξής του, κεντρισμένος πρὸς στιγμήν από τό ένστικτο τής αυτοσυντήρησης, τὰ φέρνει στό μυαλό του, μα αμέσως μετά, καθοδηγημένος από τό άλλο ένστικτό του, τό εγωιστικό, τὰ μεταφέρει στην πόρτα του γείτονα, και τὰ αντιπαρέρχεται με στωικότητα, πασπαλισμένη και με μία δόση αισιοδοξίας. Ύστερά — σκέφτεται — για τὰ μεγάλα προβλήματα, αρμόδιοι είναι οι μεγάλοι, οι ταγοί, οι μπροστάρηδες, όχι εγώ ο απλός άνθρωπος. Εγώ έχω χρέος νά κοιτάζω τόν εαυτό μου, τή γυναίκα μου, τὰ παιδιά μου, τό σπίτι μου και τό αυτοκίνητό μου. Καί πετώντας ένα «δέν βαριέσαι» ή ένα «ώχ αδερφέ» συνεχίζει τόν δρόμο του, αν όχι με ήσυχη τή συνείδηση, οπωσδήποτε όμως με υπολανθάνουσα εγκληματική αδιαφορία».

Ωχαδερφισμός, η μεγάλη αρρώστια για τό γκρέμισμα κάθε κοινωνικής προκοπής και ευτυχίας. Ωχαδερφισμός που δημιουργεί τήν ψευδαίσθηση τής ατομικής ή οικογενειακής ευτυχίας, μα που σύντομα η κρίση τής κοινωνικής ομάδας τόν συμπαράσχει στην καταστροφή.

Με τό «δέν βαριέσαι» και τό «ώχ αδερφέ», παραμένουν άλυτα σοβαρά προβλήματα στην επαρχία μας και βασικά του δρόμου και τής άρδευσης, που η λύση τους θα συνέβαλλε αποτελεσματικά στην αλματώδη άνοδο τής επαρχίας μας.

Η εγκατάλειψη τής ψυχολογίας του «δέν βαριέσαι» και του «ώχ αδερφέ» για τὰ ζητήματα τής επαρχίας μας, αποτελεί σήμερα χρέος όλων των Βιαννιτών.

Για τήν τιμή του λαδιού

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Πραγματοποιήθηκε στό Ηράκλειο στις 12 Νοεμβρίου μεγάλη συγκέντρωση Ελαιοπαραγωγών του Νομού μας, που εκδηλώσανε τήν αντίθεσή τους με τήν κυβερνητική απόφαση για τόν καθορισμό τής τιμής του λαδιού σέ 102 δρχ. με βάση τό Νο 3.

Τή συγκέντρωση οργάνωσαν η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Νομού Ηρακλείου και οι Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Πήραν μέρος και χαιρέτισαν τή συγκέντρωση εκπρόσωποι τής Πανελληνίας Ομοσπονδίας Αγρο-

τικών Συλλόγων, των Ενώσεων Συνισμών Ηρακλείου, Πεζών, Ασημίου, Μυλοποτάμου, Εκπρόσωποι κομμάτων, διαφόρων Συλλόγων και πολλές κόσμος.

Ο πρόεδρος τής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων κ. Βουμβουλάκης, που ήταν και ο κύριος ομιλητής, απέδειξε με επιχειρήματα ότι οι τιμές ασφαλείας του λαδιού είναι χαμηλές και πρέπει νά αναθεωρηθούν.

Τόνισε ακόμη, τίσ επιπτώσεις που θα υποστεί η ελαιοπαραγωγή στή χώρα μας με τήν ένταξη στην κοινή αγορά.

Στό τέλος εγκρίθηκε τό παρακάτω ψήφισμα, τό οποίο επιδόθηκε στή Νομαρχία από τό Προεδρείο τής συγκεντρώσεως και στάλθηκε σ' όλες τίσ αρμόδιες υπηρεσίες.

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Εμείς οι ελαιοκαλλιεργητές που συγκεντρωθήκαμε σήμερα Τετάρτη στις 12 του Νοεμβρη και ώρα 10 τό πρωί στό Ηράκλειο στήν Πλατεία Ελευθερίου Βενιζέλου (Λιοντάρια)

διαπιστώνουμε

1) Τά πολλά και οξυμμένα προβλήματα τής ελαιοκαλλιέργειας που σωρεύτηκαν από τήν μακρόχρονη αντιλαϊκή πολιτική τής Κυβέρνησης.

2) Τίσ καταστροφικές επιδράσεις που θα έχει στή γεωργία και ειδικότερα στήν ελαιοκαλλιέργεια η ένταξη μας στην ΕΟΚ.

3) Τίσ απαράδεχτες τιμές που καθόρισε και φέτος η Κυβέρνηση στό λαδί σέ 102 δραχμές τό κιλό για τήν κατηγορία λαδιού από 1,5 — 3 βαθμών και που είναι μικρότερες και από αυτό ακόμη τό καλλιεργητικό κόστος παραγωγής του.

Καταγγέλλουμε

1) Τή νοθεία του ελαιολάδου με σπορέλαια ή και με άλλα ουδέτερα λάδια, που γίνεται από τούς μεσάζοντες, με τήν ανοχή τής Κυβέρνησης και που δυσφημίζουν τό φυσικό ελαιολάδο.

2) Τό διπλάσιο τό ποσοτήτας των σπορελαίων που κυκλοφορούν στην ντόπια αγορά (από 10ο) σέ 20ο) και που έγινε με κυβερνητική απόφαση στό πλαίσιο τής ένταξης μας στην ΕΟΚ και τής σταδιακής ελευθέρωσης κυκλοφορίας των σπο-

ρελαίων που προβλέπεται με τήν ένταξη μας αυτή.

Ζητούμε

1) Τήν άμεση αναθεώρηση των τιμών του ελαιολάδου σέ 130 δραχμές τό κιλό για τό νού μερο 3.

2) Τή διατήρηση τής κλίμακας των βρώσιμων λαδιών μέχρι 5 οξέων όπως ήταν παλιότερα και όχι μέχρι 3 οξέων που επιβάλλει η ΕΟΚ, γιατί η μεγαλύτερη ποσότητα λαδιού στή χώρα

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Για τόν κ. Νομάρχη

1. Ο χειμώνας μπήκε. Οι βροχές, δυστυχώς, για τίσ καλλιέργειες είναι πολύ λίγες μέχρι τώρα. Μ' αργότερα οπωσδήποτε θα βρέξει και ο κίνδυνος από τήν κίνηση των τροχοφόρων στους αγροτικούς δρόμους της επαρχίας μας είναι πολύ μεγάλος.

Μήνες τώρα δίδονται υποσχέσεις για τήν αποστολή Γκρέιντερ, μπουλντόζας και άλλων μηχανημάτων για τή συντήρηση των δρόμων. Υποσχέσεις που όμως δέν πραγματοποιούνται.

Εύλογα μπαινει τό ερώτημα από τούς κατοίκους: Μάς κοροϊδεύουν;

Και ρωτούμε κι εμείς με τή σειρά μας. Ποιός δίνει τίσ υποσχέσεις και δέν τίσ πραγματοποιεί; Εκπρόσωποι του κράτους, σ' όποια βαθμίδα κι αν βρίσκονται, για τό κύρος του κράτους που εκπροσωπούν, δέν έχουν κανένα, μα κανένα δικαίωμα νά μήν τηρούν τίσ υποσχέσεις που δίνουν στους πολίτες.

Θά περιμένουμε μία υπεύθυνη απάντηση για τήν ενημέρωση των αναγνωστών μας.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ Στεφάνου Δ. Παπογιαννάκη

Διάβασα με πολύ ενδιαφέρον στό Β.Ν. τὰ άρθρα του κ. Α. 'Αγγελάκη, γεωπόνου — πολιτικού μηχανικού, που αναφέρονται στίς σπατάλες ενέργειες στή γεωργία τής Κρήτης. Είναι σπάνιο νά συνδυάζονται στόν ίδιο έπισημόνα οι ειδικότερες γεωπόνου, τεχνικού και οικονομολόγου, 'Ο κ. 'Αγγελάκης διαθέτει πλατιά μόρφωση και στούς τρεις τομείς. Θά ήταν ωφέλιμο για τό έθνικό σύνολο αν έπιστήμονες σαν τόν έκλεκτό συνεπαρχιώτη μας κατείχαν θέσεις στή κορυφή τής πυραμίδας γεωργοοικονομικού προγραμματισμού.

Δυστυχώς οι σπατάλες ενέργειες στή γεωργία δέν είναι οι μόνες. 'Ολόκληρη ή ζωή μας, κολυμπά μέσα στην άλόγιστη σπατάλη ενέργειας και τό πετρελαϊκό κατεστημένο που ζού με κμποσες δεκαετίες τώρα, δέ

μάς αφήνει νά ζητησόμε, παρ' όλα τὰ προειδοποιητικά φαινόμενα τής πετρελαϊκής κρίσης των τελευταίων ετών. Στό άρθρο αυτό θά προσπαθήσουμε νά δώσουμε τίσ ενεργειακές δυνατότητες τής επαρχίας μας άφοϋ ρίξουμε πρώτα μία ματιά στό περασμένα χρόνια.

ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στά παλιά χρόνια, πριν από τό 1935, ή επαρχία Βιάννου ήταν ενεργειακά αυτόαρκτης. Οι νερόμυλοι σέ όλα σχεδόν τὰ χωριά μας άλεθαν τὰ δημητριακά μας μα και τών γειτονικών χωριών τής Πεδιάδας και τής Μεσαράς. 'Ιδιαίτερα τό καλοκαίρι ύπήρχε μεγάλη κίνηση στή Βιάννο ξενοχωριακών άλεστών.

Πολλά έλαιοτριβεία (φάμπρικες) άλεθαν τίσ έλιές και βγά ● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

2. Συμπληρώθηκαν δυό μήνες από τότε που άνοιξαν τά σχολεία. Στό Γυμνάσιο και Λύκειο τής Βιάννου, εκτός από τίσ άλλες ελλείψεις, δέν υπάρχει και καθηγητής Γυμναστικής. Γιατί;

'Αν δέν υπάρχουν διαθέσιμοι γυμναστές στήν Επιθεώρηση, γιατί δέν ζητείται η άποστολή τους από τό υπουργείο; Δέν γνυρίζουμε αν υπάρχει πλεόνασμα γυμναστών, που υπηρετούν αλλού, υπάρχουν όμως αδιόριστοι. Αλλά και κάτι άλλο. Η Επιθεώρηση άς μεθοδεύσει τήν εξοπλήρωση δυό γειτονικών σχολείων με τόν ίδιο γυμναστή για τήν εξοικονόμηση προσωπικού και για τὰ απομακρυσμένα επαρχιακά Γυμνάσια.

Η υγεία των παιδιών και η αναγκαιότητα του βαθμού Γυμναστικής ζητούν τήν άποστολή γυμναστή στή Βιάννο.

Ο περιβόητος σχολικός αθλητισμός, για τόν οποίο τόσος θόρυβος γίνεται, δέν αφορά τά παιδιά τής επαρχίας μας;

Περιμένουμε τήν άμεση επέμβαση σας για τήν τακτοποίηση ● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

Τά χωριά τής 'Επαρχίας Βιάννου

4. ΒΑΧΟΣ

Του κ. Γιάννη Νεραντζάκη

τ. Διευθ. Δημ. Σχολ. "Ανω Βιάννου

(συνεχ. από τό προηγούμενο)

Οί άσπες του, γύρω γύρω κατάφυτες από πεύκα, μυρισμένους σκίνους, άργουλιδες, ά γριοχαρουπιές, τσιμπούθιμους. Μέσα σ' αυτή τήν όμορφη φύση ένδημοούν ώριπλοουμες πέρδικες, τρυγόνες, φάσες, άγριοπερίστερα κοτσυφοί και στρατιές άσκορδαλοί, Λαγοί και άγριόκακοι, ζουριδες κι άρκάκοι. Είναι γεμάτες οι πλαγιές του. Κι ό κάμπος, ό Ξερόκαμπος πριν ήτανε ό σιτοβολώνας του χωριού και τής Βιάννου. Τώρα οι προκομμένοι, οι έργατικοί Βαχουδιανοί, τόν μετέτρεψαν σιγά σιγά σέ Παράδεισο. "Εχουν κατεβάσει από ψηλά από παντού, με λάστιχα, με σωλήνες τό εύλογημένο νερό, τό μάννα τ' ούρανού, και τόν έχον μετατρέψει από Ξερόκαμπο σέ

Μροσόκαμπο. Γεμάτος στέρφνες, θερμικήπία, καλλιέργειες, μουρελάκια. Ζυμαμένος δέβαια με τόν ιδρώτα ό τόπος. Κάλλους είναι γεμάτα τὰ χέρια των Βαχουδιανών, οι μέσες τους πονούνε αλλά τό 'καμαν τό θαύμα. Τώρα όποιος περνά βλεπει τό Δροσόκαμπο νά γέρνει πρὸς τή γαλανή θάλασσα, καλλιερημένος ό πιό πολύς, καρπερός, που φέτος τουλάχιστον πλήρωσε με τό παραπάνω τόν τίμιο ιδρώτα που ποτίστηκε. Μόνιμος κάτοικός του ό 'Αλεξογιάννης, με τήν κερά του, πάντα πρόσχαρος, πάντα πρόθυμος, πάντα φιλότιμος. Κοπάδι έχει τίσ όρνιθες, τίσ κούδες, τὰ κουνέλια. Κι υποδέχεται με χαρά όλους όσους περνούν άπ' τό σπίτι του. Γεμάτη πιό κά ● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Γιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (6λάβα)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεοφίλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρυσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Γεώργιος — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Γιάννης Κονσολάκης — Άμυρά	31449

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟΝ ΠΕΥΚΟ:

Κων/νος Βασ. Κτιστάκης

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ:

Ρόδος Μαστρογιωργάκη

Ελένη Ι. Γουρνεζάκη

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Μαρία Εμμ. Κασαπάκη

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Μιχ. Χαρ. Δοριάκης και Δέσπ.

Εμμ. Χατζονικολάκη

Μιχάλης Πετράκης και Ρηνούλα

Δοριάκη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους που με οποιοδήποτε τρόπο μας συμπαρησάθησαν στο βαρύ πένθος μας για το θάνατο της αγαπημένης μας μητέρας Μαρίας Χ. Εμμ. Κασαπάκη, που πέθανε και την κηδεύσαμε στο Ηράκλειο στις 6 Νοεμβρίου. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τον ανιψιό της γιατρό Βαγγέλη Ηγουμενιδή που με πολλή σπουδή της συμπαρησάθη μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής της.

Οικογένειες

Γιάννη και Ελένης Κασαπάκη Κωνσταντίνου και Γεωργίου Χρηστάκη

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τόν ανιψιό μας Γιώργο Αιμ. Χατζάκη που πήρε το πτυχίο της Ιατρικής συχαίρομε θερμά. Οικογένεια Γρηγ. Κονδυλάκη

ΔΩΡΕΕΣ

Στη μνήμη της Μαρίας Κασαπάκη στάλθηκαν οι παρακάτω δωρεές.

— Στέλιος Χρηστάκης 1.000 δρχ. για την αποπεράτωση Ιερού Ναού Βαχού.

— Δέσποινα Παπαδάκη 1.000 δρχ. για το φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου.

— Γιάννης Φραγκιαδούλης στη μνήμη της αδελφής του 2.000 δρχ. για το φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου, 2.000 δρχ. για τον Υγειονομικό Σταθμό Βιάννου και 4.000 δρχ. για 20 βιβλία της Δοκίμης Βιβλιοθήκης Γυμνασίου—Λυκείου Βιάννου.

— Κατίνα και Γεώργιος Χρηστάκης στη μνήμη της μητέρας τους, 2.000 δρχ. για το φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου, 1.000 δρχ. για τον Όμιλο Φιλάθλων Βιάννου, 50 βιβλία για τη Δοκίμη Βιβλιοθήκη του Δημοτικού Σχο-

λείου Βιάννου και 20 βιβλία για τη Δοκίμη Βιβλιοθήκη του Γυμνασίου—Λυκείου Βιάννου. — Γιάννης και Ελένη Κασαπάκη, στη μνήμη της μητέρας τους 2.000 δρχ. για το φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου και 4.000 δρχ. για 20 βιβλία της Δοκίμης Βιβλιοθήκης του Γυμνασίου—Λυκείου Βιάννου.

Για τον Υγειονομικό Σταθμό Βιάννου τα παιδιά της έστειλαν μία φιλή οξυγόνου με το αντίστοιχο μονόμετρο.

— Με την συμπλήρωση χρόνου από το θάνατο του συνεργιστή Μύρου Παπαδάκη, η σύζυγός του κ. Μαρίκα Παπαδάκη έστειλε στο Σύλλογο Βιαννιτών Ηρακλείου για ενίσχυση του, 1.000 δρχ.

Οι Μανώλης και Πολύμνια Κονδυλάκη, με τη συμπλήρωση οκτώ ετών από το χαμό του μονακριβου παιδιού τους Χαράλαμμου, γεωπόνου, πρόσφεραν στη μνήμη του:

4.000 δρχ. στον Υγειον. Σταθμό Βιάννου

2.000 δρχ. στο Φιλόπρωχο Ταμείο Βιάννου

2.000 δρχ. στην Παναγία Καλυβιανή.

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

— Στις οικογένειες των φίλων Γιάννη Κασαπάκη και Γιώργου Χρηστάκη τα πιο θερμά συλλυπητήρια της οικογένειάς μου για το θάνατο της αγαπημένης τους μητέρας Μαρίας Κασαπάκη, που πέθανε στις 6 Νοεμβρίου και κηδεύτηκε στο Ηράκλειο.

Κ. Γ. Σ.

— Στην Αικατερίνη Κ. Κτιστάκη, σύζυγο του αγαπητού μας Κωστή Βασ. Κτιστάκη, που πέθανε στις 6 Νοεμβρίου και κηδεύτηκε στον Πεύκο, καθώς και στα παιδιά του, τ' αδέρφια του και τους άλλους συγγενείς του, εκφράζω τα πιο θερμά συλλυπητήρια της οικογένειάς μου.

Κ. Γ. Σ.

ΔΩΡΕΑ ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

Η κ. Μαρία Χα Χαρίλ. Καλλέργη, πρόσφερε στο Γηροκομείο Ηρακλείου χίλιες (1.000) δρχ. και διάφορα άλλα είδη αντί μνημοσύνου του συζύγου της

Χαριλάου Μύρ. Καλλέργη που πέθανε πριν από τρία χρόνια.

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Επιμέλεια Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΤΟΥ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΤΗ

(Δημοσιεύουμε μία παραλλαγή του τραγουδιού «του Κωστή του Αρκαλοχωριτή» που μας έστειλε η κ. Μαρία Παπαδημητράκη από την Άνω Βιάννο. Για την ιστορική αυτή κρίση και για τον ήρωα της βλ. Θεοχάρη Δεστοράκη «Ανέκδοτα δημοτικά τραγούδια της Κρήτης» Ηράκλειο 1976 σελ. 57, όπου και η σχετική βιβλιογραφία).

Σάν βασιλέψει ο ήλιος και σκοτεινιάσει η Κρήτη,
(;)ετσά θενά 'ναι οι αντρείγιές σάν τ' Αρκαλοχωριτή.
Από τη χώρα φύγανε δώδεκα μπαεράκια
νά πάνε στη Λιγόρτυνο νά βλέπουν τ' αγαδάκια.
Καί πάλι ξαναμίσημε δεύτερο μπαεράκι
για τ'ο χατίρι του Κωστή τ' Αρκαλοχωριτάκι.
Καί είπεν' ο Αντούρ Αγάς κι αυτός ο Μπαρτζεράκης:
— «Ξανοίξετε νά πάσετε τ' Αρκαλοχωριτάκι»
Ο Μακραμέτης είπανε πώς ήταν παλικάρι
τήν κεφαλή του Κωσταντή πεσκέσι νά τήν πάρει.
— «Άντες εδά, Αμέτ Αγά, κι άν τ'ο 'χει ο Θιός γραμμένο,
παίρνεις τ'ο μπεγιάκι σου λο'ίγγια φορτωμένο».
Καβαλικεύει τ'όλογο με τόσο νού και νάζι,
καί με βαρύ αναστεναγμό του Κωσταντή φωνάζει:
— «Κατέβα, καπετάν Κωστή, νά κάμωμε τσιγάρο
από τόν καστρινό κανό που πίνω και φουμάρω».
— «Δέν κατεβαίνω, Αμέτ Αγά, γιατί 'σαι καβαλάρης,
γιατί φοβούμαι και δειλιώ τ' όρματα μή μου πάρεις».
— «Κατέβα, καπετάν Κωστή, νά κάμωμε τσιγάρο,
καί σέ ντροπή μου τ'ό 'χω γ'ώ τ' όρματα νά σου πάρω».
Καί κατεβαίνει ο Κωσταντής νά κάμωμε τσιγάρο
κι ο Αμέτ Αγάς αρχίνισε καί του 'λεγε άλλα—ντ—άλλω.
— «Νά σέ ρωτήξω, Κωσταντή μά θέλω τήν αλήθεια
εις τόν προθεσινό καυγά σάν πόσοι σκοτωθήκα;»
— «Μά δέν κατέχω, Αμέτ Αγά, νά πώ και τήν αλήθεια
καί Μεσαρίτες ήσανε καί φύγανε τή νύχτα».
— «Νά σέ ρωτήξω, Κωσταντή, ο ψαροκαβαλάρης
πού μπαινεί μέσα στην Τουρκία σάν λύκος, σάν λιοντάρι;»
— « Ο Κασανιώτης ήσανε ο καπετάν Νικόλης,
πού τότε τρέμει η Τουρκία κι οι Μεσαρίτες όλοι».
— «Νά σέ ρωτήξω, Κωσταντή, μά θέλω τήν αλήθεια,
πώς τ' όρματα τ'ω χριστιανώ δέ λένε παραμύθια;»
— «Μά δέν κατέχω, Αμέτ Αγά, με γράμματα γραμμένα,
μά τ' όρματα τ'ω χριστιανώ πολλά 'ναι ξακουσμένα».
— «Δώσ' μου, Κωστή, τ'ο σασεπό, νά τότε δώ λιγάκι,
νά πά' τόνε παινώ κι εγώ μέσα στό μπαεράκι».
— «Δέν τό 'χω αντέτι, Αμέτ Αγά, νά δίδω τ' όρματά μου
κι εκείά 'χω τήν υπόληψη κι όλη τήν αντρείγιά μου».
— «Ε, δώσ' μου σκιάς τή χέρα σου ν' αποχαιρετηχτούμε,
τ' ορντού πάει στη Μεσαρά, πάμε νά μ'ην αργούμε,
Καί δίδει —ν—του τή χέρα—ν—του νά τότε χαιρετήξει,
του μαρτινιόν 'βαλε φωτιά, για νά τότε κεντήσει.
— «Γιά στάσου, δά, Αμέτ Αγά, σάν έχεις τ'οσά τερτίπι,
νά τότε δεις τόν Κωσταντή τόν Αρκαλοχωριτή».
Ποπανωθιό στον Εμπασό, που 'ναι ο μεγάλος δέτης,
εκεί 'ριξε ο Κωσταντής κάπυ τ'ο Μακραμέτη.
Κι όταν ψευχομάχησεν, εφώναζε:
— Ναλέτι,
νά πάει στό διάολο η Τουρκία κι εχέστη τ'ο μιλέτι».
Κι απείτις τότε σκότωσε κι ήπειρε τ' όρματά—ν—του,
καβαλικεύει τ'όλογο, νά 'ξερει τή χαρά —ν—του!
Μά πεντακόσα χρώστινε κι όλα του χαριστήκαν
καί βρήκαν καί τή θέση —ν—του ευτύς και τόν αφήκαν(ι).
Μ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗ
(Αφήγηση της κ. Μαρ. Δ. Συμβουλιάκη από την Άνω Βιάννο).

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΜΑΡΙΑ Χ. ΕΜΜ. ΚΑΣΑΠΑΚΗ

Πέθανε και κηδεύτηκε στο Ηράκλειο η Μαρία Κασαπάκη. Γεννήθηκε στη Βιάννο το 1894, κόρη του Αδαμάντιου Φραγκιαδούλη και της Παρασκευής από την οικογένεια των Ράφτηδων.

Ο σύζυγός της Μανώλης Κασαπάκης, υπάλληλος των Τ.Τ.Τ., πέθανε το 1937. Η Μαρία ορφανή από μητέρα σε μικρή ηλικία και χήρα πολύ νέα, καρτερικά και αγόγγυστα αναλαμβάνει την προστασία των γερόντων γονέων της πατέρα και πεθερού. Φροντίζει για την ανατροφή, μόρφωση και καλή αποκατάσταση των παιδιών της Γιάννη και Κατίνας. Παράλληλα φροντίζει για τα τρία ξενιτεμένα αδέρφια της Γιώργη, Τίτο και Γιάννη.

Η Μαρία Κασαπάκη διακρίνεται και στην κοινωνική ζωή της Βιάννου με τη συμμετοχή της σε κάθε προοδευτική, φιλανθρωπική και χριστιανική κίνηση

του χωριού. Νοικοκυρά καλή και με ιδιαίτερο ταλέντο στα πλεκτά, κεντήματα και υφαντά, ήταν αγαπητή στο περιβάλλον της μα και σε καθένα που την γνώριζε.

Δίπλα στον Αλέξανδρο Ραφτόπουλο όσο ζούσε, μα και μετά την εκτέλεσή του, ανέπτυξε πατριωτική δράση στη Γερμανοϊταλική κατοχή. Η προσφορά και η βοήθειά της ήταν αφανής αλλά πολύ αξιόλογη.

Σε όλη της τη ζωή ένιωθε μεγάλη χαρά και ικανοποίηση, όταν ήταν σε θέση να βοηθήσει όσους είχαν ανάγκη.

Με κλονισμένη την υγεία της στα τελευταία της χρόνια ζούσε με τη χαρά για την πρόοδο των πέντε εγγονιών της.

Άς είναι αιώνια η μνήμη της και διδακτικό παράδειγμα η ζωή της.

Νικ. Εμμ. Κατσαράκης

ΜΥΡΤΟΣ

Η ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΛΙΒΥΚΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ

Του Γιάννη Δημηλά

Επίσταν θραδιάσματα κι έ γώ βρέθηκα νά κάθομαι στην κορφή μικρού λόφου, με κάθε σμα μιά μικρή πέτρα Όλογυρά μου σκορπούν απολαυστικά τη μυρουδιά τους οι θάμνοι καί οι σκίνοι. Μιά πράσινη σαύρα περπατά βιαστικά πάνω στα ξεραμένα αγριόχορτα, και φοβισμένη από την παρουσία μου κρύβεται τρεχάτη μέσα στα χαμόκλαδα.

Από τις απεναντινές γυμνές πλαγιές έρχεται τ'ο γοργό και κάρισμα μιάς περδικας, και κάπου κάπου παίρνει τ'ο μάτι μου τ'ο σήκωμα του αετοπουλιού που για λίγες στιγμές ζυγίζεται ψηλά στους αιθέρες και απότομα χιμά προς τη λεία του, αιώνιο παιγνίδι ζωής και θανάτου.

Ό ήλιος περνά πίσω από τ'ο Κόλεκτο, ή σκιά του μικρού βουνού μεγαλώνει.

Στη ρίζα του μεγάλου λόφου κοιτάει σαν χαρούμενος άνθρωπος, πανέμορφο χωριό Ό ΜΥΡΤΟΣ, κι εκεί που τελειώνουν τ'α τελευταία σπύτια του χωριού, που 'ναι χτισμένα στην άκρη του κυμαλάσσου και πολλές φορές τ'ο χειμώνα βρέχονται από τ'ο αφρισμένο κύμα, αρχίζει ή απεραντοσύνη του Λιβυκού πελάγους.

Η άμμος σαν χρυσή ζώνη Άμαζόνιας φαίνεται ν' άγκαλιάζει, σε χιλιάδες μέτρα μακρός τ'ο καταπληκτικό σε όμορφιά περιγιάλι του πελάγους, Σητεία, Γεράπετρο, Μύρτο, Τέρσα, Άρθη.

Ελαφρό νοτικό αέρακι σηκώνει μικρά κυματάκια, που τ'ο ένα πίσω από τ'ο άλλο έρχονται και αποθέτουν την όμορφιά του άφρου τους γύρα στην άμμο, και γρήγορα γυρίζουν όπως ήρθαν στην ύγρη άγκαλιά της μάνας τους, που τά υποδέχεται με σιγανό ναυόρισμα, αιώνιο άπαλό τραγούδι σαν χάδι.

Πέρασε λίγη ώρα άκόμη άπό τόν έρχομό μου στη μικρή λαφοκορφή.

Άρχισε νά λυχνώνει. Κρεμά σθηκαν τά πρώτα άστρα ψηλά στον ούρανό. Πρόβαλε τ'ο δόλο γιομο φεγγάρι μέσα από τή θάλασσα, φρεσκολουσμένο, χαμογελαστό, κι άπλόχερα σκόρπισε την χρυσάφια του πάνω στα γαλινεμένα νερά, που στραφτάλιζαν μέσα στη νιοφερμένη άγια νύχτα.

Δυό ξεχασμένοι γλάροι σηκόθηκαν από τά ήσυχια νερά και βιαστικά πέταξαν μακριά στη φωλιά τους, εύχισιμένα πλάσματα τής δημιουργίας. Στ'ο βάθος του θαλασσινού όρίζοντα κατά τ'ο νοτιά, δυό νησάκια δίδυμα άδερφωμένα, άγκαλιασμένα από τή θάλασσα και στεφανωμένα από τ'ο κύμα, έπιαιζαν παιγνιδάρικα, όμοια με δελφίνια, στολιδία τής Γεράπετρος τής παινεμένης λήφης του Λιβυκού.

Πανέμορφα τούτα τ' άκρο γιάλια στάθηκαν για τ'ο δημιούργητο ξεχωριστή φροντίδα. Ό άμμος τούτη μοιάζει με χρυσάφι, και στα μικρά χοχλάδια άλλα άγκαλιασμένα με την άμμο

και άλλα χορεύοντας τόν αιώνιο χορό, συντροφιά με τ'ο κύμα άντιφεγγίζουν όλα τά χρώματα τής τριδος.

Τούτη έδώ ή θάλασσα δέ μοιάζει σαν τις άλλες, που σαν θυμώσου, πικαρισμένες από τ'α χτυπήματα τ' άνέμου, πνίγουν τούς ανθρώπους και δουλιάζουν τά καράβια. Είναι ήμερη, καλοσυνάτη, κι όλες τις έποχές του χρόνου δέχεται με άπειρη τρυφεράδα στη δροσερή άγκαλιά της τά γυμνά κορμιά, σ' ένα άγκάλιασμα μεγάλης εύτυχίας.

Σε μιά θάλασσα σαν κι έτούτη θά πρέπει ν' άναδύθηκε ή θεά Άφροδίτη, για νά 'χει τ'ο σε όμορφα και τ'οση χάρη.

Ό σιωπή τής νύχτας, ένωμένη με τ'ο θρόισμα τών δέντρων, καί τ'ο άπαλό ναυόρισμα τής θάλασσας συνέθεταν μιά θεία άρμονία.

Τ'ο άκρογιάλι τούτο άποτελεί ένα ζηλευτό άναπατήρι για τις κουρασμένες ψυχές και τά ταλαιπωρημένα κορμιά, που άποκαμωμένα από τόν κάματο και τις σκοτούρες τής καθημερινής άνάγκης ζητούν νά ξαναπάρουν κουράγιο.

Μιά κουκουβάγια κουφοπέτα ξεδίπλα μου, βγήκε για τ'ο υψτεριό της κυνήγι. Σηκόθη και κι έγώ και πήρα τά δήματά μου σιγά σιγά πάνω στον κατηφορικό χαλικόδρομο.

Κάπου κάπου ένα χαλκί έφευγε κάτω από τά πόδια μου πήγαινε πέρα κουρταλώντας μέσα στη νύχτα.

Φεύγοντας από τήν κορυφή του λόφου δέν πήγα στη καφενεύο, για νά περάσει ή ώρα μου μέχρι που να 'ρθει ή ώρα για ύπνο.

Σίγουρα θά τ'ο 'κανα, άν δέν τραβούσε τ'ο κυμαλάσσο τά βήματά μου, άπ' όπου έπιασε τ' αυτό μου τις χαμηλόφωνες καυδόντες, τά σιγανό ναυόριστικά τραγούδια, άνάκατα με τόν άχό τής θάλασσας και τή μελωδία του κυμάτου.

Είναι πολλοί σ' αυτό τόν κόσμο που ή ψυχή τους είναι φυλακισμένη μέσα στο τσιμεντένιο σπύτι, και φαίνονται νά 'ναι εύχαριστημένοι, γιατί δέν ξέρουν τί 'ναι αυτό που λέγεται έξω κόσμος. Άνθρώποι χωρίς στοχασμό είναι αυτοί.

Ό στοχασμός δέν θρέφεται πίσω από τις κουρτινες και τά κλειστά παράθυρα. Ζεί κάτω άπό τόν άλαλο ούρανό, κάτω άπό τ' άστέρια που σαπαινουν και μέσα στη βαθιά σιγή τής βουβής νύχτας. Ζεί άκόμη κάτω άπό τά δέντρα, στον άνοιχτό όρίζοντα, κι άκόμη κοντά στο κυμαλάσσο σαν θά πυκνώσουν οι ίσκιος πάνω στον κόσμο.

Έκει δέχεται ό άνθρωπος τά μηνύματα που του στέλνουν οι έλεύθεροι άνεμοι. Καί σαν ή μοιτίζει κανείς σε κυμαλάσσο σαν του Μύρτου ή κάθεται κοντά σ' αυτό και πάνω στην καυτερή άκόμη άπό τόν ήλιο τής μέρας που πέρασε άμμο, κι όσο περνά τ'ο γύρισμα τής νύχτας, τόσο πυκνώνουν τά μηνύματα που του 'ρχονται.

ΜΟΣΧΟΝΑΣ ΟΠΤΙΚΑ

Άκαδημίας 100 (Πλ. Κάνιγγος)

Τηλ. 360.7102 — 363.7776

Γυαλιά όράσεως — Φακοί έπαφής

Γυαλιά ήλιου

Ειδικές τιμές για τος Βιαννίτες

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Όδός 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή)

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών δρχ. 200 > 300

Έμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δέν επιτρέπονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τίς απόψεις των συγγραφέων.

Τά χωριά τής έπαρχίας Βιάννου

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ & ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΩΝΔΡΟΥ

Είναι χρέος μας νά εύχαρική επίσημη, πρέπει νά ανατρέξουμε σέ πολλές Ιστορικές πηγές, άμεσες καί έμμεσες, Στίς άμεσες πηγές περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων ή νομοθεσία, τά νομίματα, οί έπιγραφές, τά έγγραφα, οί σφραγίδες, τά μνημεία, τά έργα τέχνης καί γενικά κοσμητικά άποτελεί άρχαιολογικό υλικό.

Χόνδρου, πρέπει νά όμολογηθεί, χάνεται στά βάθη των προ-ϊστορικών χρόνων. Αυτό μάς τό πιστοποιούν οικισμοί καί τά ιερά που άνασκάφηκαν στή Κεφάλη, στίς Ρουσές (Τούρκισσα), στήν Ξυνοχλάδα, στήν Κούτρουφα (Ρουκούνη κορφή) καί σέ άλλες περιοχές που ύπάρχουν ένδειξεις για την ύπαρξη άρχαιολογικών στοιχείων, τά όποια περιμένουν την άρχαιολογική σκαπάνη, όπως στήν "Αι — Γιάμη, δίπλα στήν Άναποδάρη ποταμό.

Στή Ρωμαϊκή καί Βυζαντινή περίοδο δίνει καί πάλι ή ζωή την παρουσία της με την έντυπωσιακή λαξευμένη ύδατοδέξα μενή στήν κορυφή του Καστροχάρκου καί τά ύπεροχα έξωκλήσια ή έρείπωνενα μοναστήρια που δείχνουν ότι άκμάζει ή τέχνη της τοιχογραφίας από τίς ώραιές παρστάσεις που άντεξαν στών κατακτητών τή βίαιη όρμη καί στή φθορά που φέρνει ό χρόνος.

Όνομα Χόνδρος προήλθε από παραφθορά τής λέξης «Άρχοντας». Μεταφέροντας την ίδια παράδοση καί ό κ. Θεοδοσάκης στό άρθρο του: «Τό Άρχοντικό» μιλεί για την ίδια παραφθορά τής λέξης «Άρχοντας» σέ «Άρχοντικό» καί μέ έπέκταση σέ Χόνδρο. Η παράδοση αυτή είναι γνωστή καί στήν γράφοντα μέ δέν έχει Ιστορική βάση. Μιά τέτοια έρμηνεία χρειάζεται μεγάλη φαντασία, ώστε ξεκινώντας κανείς από τό "Άρχοντας» καί τό «Άρχοντικό» νά καταλήξει στό «Χόνδρος» ή «Χόντρος» κατά τό λαϊκότροπο. Η άλήθεια πολλές φορές είναι πολύ κοντά μας, ενώ έμεις ψάχνουμε νά τή βρούμε σέ χώρους μακρινούς καί φανταστικούς. Όπως δείχνουν τά πράγματα ή έρμηνεία αυτή δόθηκε από κάποιον, παλαιότερα, που προβληματίστηκε, διαπράττοντας όμως τό όλισθημα γά στή ριχθεί στόν «κοπ' άναλογίαν» νόμο: Κωστής — Κωστιανός, Θύμιος ή Εύθυμία — Θυμιανός, Άποστόλης — Άποστολιανός, Βασίλης — Βασιλιανός, Περόδολα — Περόδολα, Μύλος από τό Νερόμυλο που ύπάρχει άκόμη σέ έρείπια καί άρα «Άρχοντας — Άρχοντικό» — Χόνδρος. Η έπιπόλαιη όμως αυτή έρμηνεία είναι αυθαίρετη καί τό κακό είναι πώς έγινε παράδοση.

Μετά την έκφραση των ίδιατερον εύχαριστιών μου στόν κ. Γ. Νεραντζάκη, θά έπιθυμούσα μέ τό σημείωμά μου αυτό, γά συμπληρώσω όρισμένα στοιχεία που άφορούν άρχαιολογικά καί περισσότερο Ιστορικά τό Χόνδρο.

Άντίθετα στίς έμμεσες Ιστορικές πηγές κατατάσσονται τά λογοτεχνικά έργα, τά άπομνημονεύματα, ή προφορική παράδοση μέ τούς μύθους, τούς θρύλους, τά δημοτικά τραγούδια κλπ.

Όλα τά παραπάνω στοιχεία μερικώς ή καί στό σύνολό τους μπορεί νά τά συναντήσει κανείς αναπλάθοντας την Ιστορία μάς εύρύτερης περιοχής, που στό παρελθόν ύπήρξε ζωτικός χώρος μέσα στόν όποίο μπόρεσε νά δημιουργηθεί όργανωμένη ανθρώπινη ζωή. Σέ μικρότερες όμως περιοχές, όπως είναι ένα χωριό, οί Ιστορικές πηγές, άμεσες ή έμμεσες, σπανίζουν. Σάν μόνοι άμευδείς μάρτυρες τής Ιστορικής ζωής ένός χωριού ύδιαιτερα στό πιδ μακρινό παρελθόν του, που τά άρχεία έσπάνιζαν ή καί αν ύπήρχαν καταστράφηκαν, νά χρησιμοποιηθούν από τόν Ιστορικό οί μύθοι, οί θρύλοι στούς όποιους άνήκουν καί τά τοπωνύμια τής περιοχής ένός χωριού ή καί τό όνομα του. Ιδιου του χωριού. Άκόμη σπουδαία θέση κατέχουν τά μνημεία, αν ύπάρχουν διατηρημένα ή σέ έρείπια. Όσο για την Ιστορία του

Για την καταγραφή τής Ιστορίας ένός τόπου, μικρού ή με

Η ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

2ο (τελευταίο)

Έχουμε υποχρέωση κι εμείς καί αυτοί που θά 'ρθουν νά τιμούμε καί νά προβάλλουμε τή θυσία τής επαρχίας Βιάννου σέ πανελλήνια καί παγκόσμια έκταση. Τό ίδιο χρέος έχει καί η Πολιτεία καί θά περίμενε κανείς ότι πρώτη θά έσπευδε νά γονατίσει στούς νωπούς τάφους καί νά αναγνωρίσει επισήμως τή θυσία αυτή, όπως τής άξιζε καί τής άξιζει. Είναι μεγάλη περιφρόνηση τής θυσίας των Βιαννιτών τό ό,τι η προσφορά τους στήν απελευθέρωση τής πατρίδας δέν αναγνωρίστηκε μέχρι σήμερα, ύστερα από 37 ολόκληρα χρόνια, από τό επίσημο κράτος. Απεναντίας «αντί του μάνα χολή καί αντί του ύδατος όξος». Ο λαός τής επαρχίας Βιάννου πλήρωσε βαρύ τίμημα για τούς αγώνες του. Οί διωγμοί του λαού συνεχίστηκαν καί μετά την απελευθέρωση.

νόμεις αντιστάσεις, θά τίς διέθετε στά συμμαχικά μέτωπα. Άλλοι λαοί τιμούν τούς νεκρούς τής αντίστασης κατά τόν πόιο πανηγυρικό καί λαμπρό τρόπο (Ρώσοι, Πολωνοί, Γιουγκοσλάβοι, Ιταλοί καί άλλοι).

Η επαρχία Βιάννου που έχει τό μεριδίό της στήν Εθνική αντίσταση τής χώρας καί σέ όλους τούς απελευθερωτικούς αγώνες, μέ τούς νεκρούς καί τίς θυσίες της, που έχει δώσει στά Ελληνικά γράμματα τό μεγάλο λογοτεχνικό Ιωάννη Κονδυλάκη, στήν πολιτική τόν Πρωθυπουργό επί Κρητικής Πολιτείας Γεώργιο Παπαμαστοράκη, στήν ελληνική κοινωνία τόσο πολλούς καί εκλεκτούς επιστήμονες, που προσφέρει τόσο πολλά, σέ σύγκριση με την έκτασή της, στήν εθνική οικονομία καί που έχει δυνατότητες νά προσφέρει ακόμα περισσότερα μέ τά ευγενή προ'όντα της, θά περίμενε κανείς ότι θά είχε τουλάχιστο ίση μεταχείριση με τίς άλλες επαρχίες τής Κρήτης καί γενικότερα τής Ελλάδος.

Δυστυχώς η πραγματικότητα είναι διαφορετική.

Η επαρχία Βιάννου υφίσταται παραγκωνισμό, αδιαφορία καί εγκατάλειψη. Κρίσιμα προβλήματα της χρονίζουν καί καθημερινώς οξύνονται καί μάταια, χρόνια τώρα, περιμένουν τή λύση τους. Μαραζώνει καί αργοπεθαίνει ή όμορφη, εύφορη καί ιστορική επαρχία Βιάννου.

Άς τής δοθεί επιτέλους ή επιβελόμενη προσοχή καί βοήθεια από τό Κράτος, ώστε νά μπορέσει νά ξεπεράσει τά εμπόδια της, νά προχωρήσει καί νά προκόψει, νά κρατήσει τόν πληθυσμό κοντά της καί νά πάψει νά είναι τό αποπαιδί τής Κρήτης καί όλης τής Ελλάδας. Ο λαός τής επαρχίας Βιάννου δέν ζητά ανταμοιβή για τίς θυσίες καί τούς αγώνες του, αλλά απλώς την ανα-

γνώρισή τους. Αυτό επιτάσσει η μεγάλη θυσία των νεκρών μας, που η μνήμη τους, την οποία τιμούμε σήμερα, θά είναι στίς καρδιές μας αιώνια.

Τελειώνοντας απευθύνω έκκληση σέ όλους νά διατηρήσουμε τό χώρο τούτο ευπρεπή καί αμόλυκτο καί μέ τή βοήθεια όλων νά ολοκληρώσουμε τό έργο με τή δημιουργία Μουσουλίου, που θά εμπνέει την ευλάβεια καί τό δέος σέ κάθε επισκέπτη καί θά αποτελεί τόπο προσκυνήματος.

ΓΡΗΓ. ΠΑΠΑΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ Δικηγόρος Αθηνών

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κατάσταση χρημάτων που προσφέρθηκαν για τό πανεπαρχιακό μνημόσυνο 1980.

Table with 2 columns: A)A ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ ΠΟΣΟΝ. Lists donors and amounts: 1. Αγγελάκης Εμμ. Νικ. 1.000, 2. Αγγελάκης Ανδρ. Εμμ. 1.500, 3. Αγγελάκης Δημ. 500, 4. Βλαχάκης Εμμαν. Νικ. 500, 5. Βαρδάκης Λεων. Εμμ. 1.000, 6. Βαρδής Γεώργ. Εμμ. 500, 7. Βαρδονικολάκης Ιωάν. 500, 8. Βερυκοκάκης Παύλος Ματθ. 500, 9. Δουλιγεράκης Εμμαν. 1.000, 10. Κλαδάκης Γεώργ. Εμμ. 500, 11. Καπετανάκης Γεώργ. 1.000, 12. Κοκολάκης Γεώργ. Δημ. 1.000, 13. Κυριακάκης Κλέαρ. Χαρ. 1.500, 14. Μακρυγιωργάκης Στ. Εμμ. 500, 15. Μηλιαροκατερινάκης Χριστόφ. 1.500, 16. Παντουβάκης Μιχαήλ 3.000, 17. Παπαγιαννάκης Ιωάν. Απ. 500, 18. Παπαγιαννάκης Κων. Ιωάν. 1.000, 19. Παπαγιαννάκης Τάκης Απ. 500, 20. Παπαγιαννάκης Μίμης Εμμ. 1.000, 21. Παραγωγή Ε.Π.Ε. (Μαρής Μάριος) 1.000, 22. Παπαδομαρκάκης Δημ. Ιωάν. 1.000, 23. Παπαμαστοράκης Γρηγ. 1.000, 24. Σπυριδιογιαννάκης Σπυρ. Ιωάν. 500, 25. Ταμπουρατζής Γεώργ. 1.000, 26. Τζαγκουρνής Εμμ. Γεωργ. 1.000, 27. Φουρναράκης Ιωάν. 1.500, 28. Φουρναράκης Εμμαν. 500, 29. Χατζάκης Ορέστης 1.000, 30. Ανώνυμος 300, 31. Ανώνυμος 300.

Σύνολο 28.100

ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ ΕΜΠΟΡΟΡΑΦΕΙΟ

«Η ΒΙΑΝΝΟΣ»

ΕΤΟΙΜΑ ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΕΥΚΟΛΙΕΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΡΟΥΜΠΕΣΗ 46, Ν. ΚΟΣΜΟΣ — ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 9015527 — 9010548

Διαβάζετε καί διαδίδετε τά

« ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ »

Είναι ή φωνή τής Έπαρχίας, ό κρίκος που συνδέει όλους τούς Βιαννίτες που βρίσκονται οκορπισμένοι σ' όλη την Ελλάδα καί τό έξωτερικό.

Η αύξηση τής κυκλοφορίας τους καί άποστολή τής συνδρομής όλων, δημιουργούν τίς προϋποθέσεις για την προώθηση των στόχων που έχουν προγραμματίσει για τό μέλλον.

Για τόν Ιστορικό όμως, που για νά καταλήξει σέ Ιστορικά συμπεράσματα μελετά τίς πηγές κατά τρόπο λογικό καί επιστημονικό, ή παραπάνω έρμηνεία είναι τό λιγότερο Ιστορική παραχαράξη.

Η λέξη «Χόνδρος» σαν όνομα του όμώνυμου χωριού, τή μεγαλύτερη παραφθορά που μπορεί νά έχει πάθει, είναι που έγινε κατά τό λαϊκότροπο «Χόντρος». «Χόνδρος» όμως ή «Χόντρος» είναι ή άμετάβλητη αρχαία ελληνική λέξη, που μία άπό τίς τόσες σημασίες της σύμφωνα με τό λεξικό τών Η. LID DEL — R. SCOTT, είναι ό «χονδρολεσμένος σίτος».

Ό κωμικός μάλλον ποιητής του 5ου π.Χ. αιώνα Φερεκράτης στό έργο του «Μεταλλείς» 1,18 αναφέρει τή φράση: «Χόνδρος γάλακτι κατανειμμένος» κι αυτός είναι ό γωστός μας ξυνόντρος, που στό χωριό Χόνδρος όνομάζεται καί άπλά χόντρος. Από 'δω λοιπόν Ιστορείται καί έτυμολογείται τό όνομα του χωριού Χόνδρος. Η κοινοτήτα, όπως μαρτυρούν καί σήμερα οί έκτεταμένες περιοχές βοσκοτόπων με τά πολυάριθμα μητάτα (μάνδρες) σέ κάθε βοσκοκορφή καί ρεματιά (σήμερα βρίσκονται σέ έρείπια), ήταν πλουσιότατο κτηνοτροφικό κέντρο παλαιότερα. Τό γάλα τότε, όπως καί σήμερα συνήθίζεται, κατά τή νηστεία των Αγίων Άποστόλων καί τόν Δεκαπενταύγουστο τό άφηναν νά ξυλίσσει φυσιολογικά καί έμηναν τόν περίφημο βυλνχο ντρο, που μοσχομύριζε άπλωμένος στά δώματα καί τούς άντάδες τών σπιτιών για νά ξεραθεί μέ τίς καυτερές ακτίνες του ήλιου. Η ποσότητα καί ή σως ή ποιότητα του προ'όντος στάθηκαν ή αίτια που τό χωριό βαφτίστηκε, πιθανότατα από τούς κατοίκους τών γειτονικών χωριών, καί από τότε όνομάζεται Χόνδρος.

Αυτή πιθανότατα είναι ή Ιστορική άλήθεια για τό όνομα του Χόνδρου. Η έρμηνεία είναι άδίαστα καθαρή χωρίς αυθαίρετες φαντασιώσεις καί «κατ' άναλογίαν» παραφθορές. Χρέος μας νά γνωρίζουμε καί νά διδάξουμε την άλήθεια.

ΕΜΜ. Κ. ΜΑΝΕΤΑΚΗΣ Καθηγητής

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1 του σοβαρού για το Γυμνάσιο και Λύκειο Βιάννου ζήτημα.

3. Στο φύλλο μας 46)15-6-1980 και σε σημείωμα με τον τίτλο «ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΝ...» θέσαμε το ζήτημα των πινακίδων που υπάρχουν στις εισόδους των χωριών (ή στην αρχή δρόμων που οδηγούν σ' αυτά) με παραποιημένη — προς το αρχαιότερο — την καθιερωμένη από πολλές δεκαετίες ή και αιώνες ονομασία τους, όπως Καλάμιον (αντί Καλάμι), Λουτράκιον (αντί

Λουτράκι), Αφρατίον (αντί Αφρατί) κ.ά.

Θέτομε και πάλι το ζήτημα της διορθώσεως των πινακίδων αυτών, ύστερα μάλιστα από την επίσημη καθιέρωση της δημοτικής στάσας, τα δημόσια έγγραφα κ.λ.π. και ρωτούμε: Ποιός είναι αρμόδιος για την τακτοποίηση του θέματος αυτού; Η Νομαρχία; Μά τότε γιατί δεν προχωρεί στη διορθωση του κακού; Ή μήπως ανήκει στην αρμοδιότητα άλλης υπηρεσίας; Θά περιμένουμε κάποια απάντηση.

ΓΙΑ ΤΟΝ Ο.Τ.Ε.

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΤΟΥ ΚΟΡΝΙΑ

Πριν από πολλούς μήνες ο ΟΤΕ μάς πληροφόρησε ότι εγκρίθηκε η τοποθέτηση τηλεφώνου στην περιοχή «Κόρνιας» της Κοινότητας Πεύκου Βιάννου. Από τότε όμως, μολοντί έχει περάσει τόσος καιρός, έχει βρεθεί ο υπεύθυνος που θα έξει τη διαχείριση του τηλεφώνου και οι κάτοικοι της οικιστικής αυτής περιοχής περιμένουν με ανυπομονησία την εγκατάστασή του για να μπορούν επιτέλους να εξυπηρετηθούν στις

εργασίες τους και στις διάφορες ανάγκες τους, δεν έγινε τίποτε. Τώρα μάλιστα που έρχεται ο χειμώνας και οι ανάγκες των κατοίκων γίνονται μεγαλύτερες, η τακτοποίηση του θέματος αυτού επιβάλλεται να γίνει όσο πιο γρήγορα μπορεί. Θά περιμένουμε από τους αρμοδίους του ΟΤΕ να μάς πληροφορήσουν σχετικά και — το πιο σημαντικό — να ενεργήσουν για την σύντομη τοποθέτηση του τηλεφώνου.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΚΟΜΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

ρα του μνημοσύνου και να το τραγουδούν.

Χρέος των δασκάλων και καθηγητών της επαρχίας να διδάξουν και να εμπνεύσουν στα παιδιά την υποχρέωση που έχουν να τιμούν τη μνήμη των προγόνων τους ποικιλώτρωπα και με το τραγούδι αυτό.

Χρέος όλων των συνεπαρχιωτών μικρών και μεγάλων, όπου βρεθούν, να είναι σε θέση να το τραγουδήσουν.

Χρέος των δασκάλων και καθηγητών της επαρχίας να ξεπεραστεί η αδυναμία αυτή. Άς το πιστέψουν κι άς το κάνουν έργο τους.

— — —
Στά τρία πέρασμένα χρόνια, στο τέλος του μνημοσύνου δίνεται γεύμα στους καλεσμένους. Στο θέμα αυτό επιστημονικά δύο βασικές αδυναμίες: η έλλειψη συντονισμού των διάφορων ενεργειών και η απροθυμία των κατοίκων να βοηθήσουν.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας, ο δάσκαλος κι ο παπάς του χωριού Αμρά, τα μέλη της στενής επιτροπής του μνημοσύνου, δεν είναι αρκετά για να κάμουν όλη τη δουλειά που παρουσιάζεται. Χρειάζεται η εθελοντική προσφορά υπηρεσιών από πολλούς, άντρες και γυναίκες, ιδιαίτερα νέους. Οι Κοινοτικές σύμβουλοι του Αμρά, μα και των άλλων χωριών πρόθυμα πρέπει να προσφέρουν τη βοήθειά τους. Πάντα όμως συντονισμένα και σε υπεύθυνες θέσεις.

Η επιτροπή του μνημοσύνου, με βάση τις προσκλήσεις που στέλνει υπολογίζει τις μερίδες φαγητού που ετοιμάζει. Παρουσιάζονται όμως περιπτώσεις που μερικοί προσκεκλημένοι συνοδεύονται κι από άλλα πρόσωπα. Πώς να τους χωρίσει;

Ακόμα στο τραπέζι προσέρχονται και άνθρωποι που δεν έχουν πρόσκληση, ήρθαν όμως να τιμήσουν τη μνήμη των νεκρών μας.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ - ΒΙΑΝΝΟΥ

Σε επίσκεψη του Υπουργού Δημοσίων Έργων κ. Τζανανάκη στο νομό μας, στις 19)10)1980, αποφασίστηκε η ενίσχυση του Νομαρχιακού Προγράμματος για την εκτέλεση διάφορων έργων από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων. Ανάμεσα στα έργα αυτά είναι και η βελτίωση κατά τμήματα του δρόμου Αρκαλοχώρι — Άνω Βιάννος.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΜΕ ΣΥΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ, ΟΜΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΟΡΤΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΤΟΥ 1973.

ΚΑΙ ΆΛΛΟΙ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΕΣ ΠΟΥ ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ Α.Ε.Ι.

Δημοσιεύουμε συμπληρωματικό κατάλογο συνεπαρχιωτών που πέτυχαν φέτος στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και που άθελά μας δεν συμπεριλάβαμε στο προηγούμενο φύλλο: — Βραχνάκη Μαρία Παιδαγ. Ακαδημία Ηρακλείου — Μηλιαροκολάκη Ασημίνα Ι. Βιολογία Παν/μίου Πατρών. — Μιχελιογιάννη Αταλάντη Παιδαγωγική Ακαδημία Ρόδου. — Παντοβούκης Άγγελος Μιχ. Πολ. Μηχαν. Ε.Μ. Πολυτεχνείου — Ραπτάκης Ιωάννης Εμμ. Πολιτικός Μηχ. Ε.Μ. Πολυτεχνείου ΣΗΜ. «Β.Ν.»: Ίσως να υπάρχουν και άλλοι που δεν ξέρομε τα ονόματά τους. Αντιλαμβάνεται ο καθένας ότι οι γονείς των νέων φοιτητών ή και οι ίδιοι έπρεπε να μάς ενημερώνουν σχετικά.

Γιατί να τους διώξεις, χωρίς να πιούν ένα ποτήρι νερό;

Για να περιοριστούν όσο γίνεται περισσότερο οι παρεξηγήσεις από το λόγο αυτό, άς μελετήσει η οργανωτική επιτροπή τη μετατροπή του γεύματος σε δεξίωση. Με τον τρόπο αυτό και με τα ίδια χρήματα μπορούν να ξεπερνιούνται πολλές άλλες αδυναμίες που παρουσιάζει το γεύμα.

Στη δεξίωση μπορεί και πρέπει να παίρνει μέρος περισσότερος κόσμος. Επιστημαίνουμε ιδιαίτερα

την ανάγκη να παίρνουν μέρος το σύνολο των Κοινοτικών Συμβουλίων της επαρχίας, των Εκπαιδευτικών, του Κλήρου και των άλλων Κοινωνικών φορέων.

Έτσι δίνεται η ευκαιρία για ανταλλαγή γνώμων, σύμφιξη των σχέσεων μα και επαφή με τις προϊστάμενες τους αρχές, που η οργανωτική επιτροπή θά πρέπει να φροντίζει πάντα να προσκαλούνται και, όσο εξαρτάται από αυτή, να εξασφαλίζει τη συμμετοχή τους στο μνημόσυνο.

Διαμαρτυρίες για τὸ Λάδι

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1

μα μας είναι πάνω από 3 βαθμούς οξύτητας.

3) Νά παταχθεί με νόμο η νοθεία του ελαιολάδου με σπορέλαια ή με άλλα ουδέτερα σε οξύτητα λάδια.

4) Νά οργανωθεί η διαφήμιση των θρεπτικών και υγιεινών ιδιοτήτων του ελαιολάδου και η προβολή των πλεονεκτημάτων τους σε σχέση με τὰ σπορέλαια.

5) Νά δοθούν χαμηλότοκα καιί επαρκή δάνεια στις συνεταιριστικές οργανώσεις για την προμήθεια μέσων συγκέντρωσης και συσκευασίας, τή δημιουργία αποθηκευτικών χώρων και κέντρων επεξεργασίας και τυποποίησης του ελαιολάδου.

6) Νά δοθούν επιχορηγήσεις για την ανανέωση των γερασμέ-

νων δέντρων και τή δημιουργία χαμηλών σχημάτων που έχουν μεγαλύτερη απόδοση.

7) Νά ανοίξουν οι αγορές για τή διάθεση ελαιολάδου σε κάθε κατεύθυνση.

8) Νά ρυθμιστούν τὰ αγροτικά χρέη για 10 χρόνια χωρίς τόκο.

9) Τό παρόν ψήφισμα αποφασίζεται να δοθεί στή Νομαρχία Ηρακλείου, να σταλεί στήν Κυβέρνηση, τὰ πολιτικά κόμματα, στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και οργανισμούς και να δημοσιευτεί στόν Αθηναϊκό και τοπικό Τύπο.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1
τω ή θάλασσα άμορφές, στραφαλιζει, πότε ήμερη, πότε άγρια και λούζει συνέχεια τόν άμορφότοπο, και πλύνει, συνέχεια πλύνει τὰ χαράκια, τὴ λίτρες, τὴς άμμουδιές, με ένα σιγαυτό φλοίσβο στις καλές της, με πάταγο και μουγκρητά στις δύσκολες άρες της.

— Έγώ παιδί μου, μου λέει μια σεβάσμια γερόντισσα, στόν Κάτω Βαχό πὸ πέρα ἀπὸ τήν ἐκκλησία, ήμουνα στή Βιάννο μαθήτρια τὸ 1903 και θυμούμαι τὸν «Πρίντισπας» ὃταν ήθε και τὸ προσφάραμε με τή μάνα σου λουλούδια. Πατανίες και κιλίμια τὸ στρόναμε σὸ δρόμο για να περάσει.

«Ομορφο χωριό, καλοί και εργατικοί άνθρωποι, λίγο φανακλάδες μά σωστοί και δικαιοί. Όμως ὄλο λιγστεύουν, ὄλοι οί νεοί φεύγουν, φεύγουν. Ό Βαχός είχε 500 κατοίκους τὸ 1949, 350 τὸ 1951, 227 τὸ 1961 και 257 τὸ 1971. Τώρα θά ναι κάτω ἀπὸ 200. Τὸ σχολειό τους είχε 44 μαθητές τὸ 1930, 37 τὸ 1940, 37 τὸ 1950, 30 τὸ 1960, 23 τὸ 1970 και τὸ 1980 έχει μόνο 5 παιδιά και τὸ χρόνου άσφαλώς θά κλείσει.

Ό πρόεδρος τὸ χωριού ὃ Γιάννης Πνευματικῆς είναι δραστήριος και εργατικός και προσπαθεί πολύ για τὸ χωριό του. Τὰ σπουδαιότερα προβλήματά του είναι οί δρόμοι πρὸς τὸ γιαλό και ἡ άρδευση τὸ Ἐροκάμπου.

Τὸ χωριό έχει βγάλει σπουδαίους ἐπιστήμονες σ' ὄλους τούς κλάδους. Ποιόν να πρωτοπῶ και ποιόν ν' άφήσω, είναι ὄλοι τους άξιοι και καλοί και τιμοῦν και τὸν τόπο τὸύ τούς γέννησε και τὴς οίκογενείες τους.

Βιάννος 2—4—1980
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ

Τὸ ἐνεργειακό πρόβλημα

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 1

ζαμε άρετὸ λάδι για καταναλάση και έξαγωγή. Τὸ ὕπομοιητικό μούλαρι γύριζε τὴς πὲρες για τὸ άλεσμα τῆς έλιάς. Μά ὃ πραγματικός ήρωας τὸυ διανιτικού χειμῶνα ήταν ὃ φαμπρικάρης. Με μία φορεσιά που έσταζε λάδι, με μερουχτοκάμα το γύρω στή μισή ὄκα λάδι, δούλευε σκληρὰ εικοσιτέσσερις ὄρες τὸ 24ωρο, για να προλάβει ὄλη τῆ σοδειά τὸυ χειμῶνα. Σημειώνουμε πὸς ἡ άλεστική μερα άρχιζε τὰ μεσάνυχτα (δταν ἡ Πούλια ήταν πάλω ἀπὸ τὸ Φαράγγι) και τελειωνε άργά τὴν ἐπὸμνη νύχτα.

Για ὄλες τὴς άνάγκες του σε θέρμανση ὃ Βιαννίτης είχε τὴν πυρῆνα και τὰ ζύλα ἀπὸ τὰ βουνα και τὰ περιβόλια. Ό φωτισμός έξασφαλιζόταν με τὸ λα δόλυχο.

Ή θερμαντική μηχανή ήταν οί κοπέλες που με πέντε ὄρχ. μεροκόμα θερζαν δεκαετίς ὄρες τὴ μερα σὸ λιοπύρι. Όσο για τὸ ὄργωμα και τὸ άλώνισμα τὰ βόδια ἔδιναν τὴν άπαραίτητή ἐνέργεια.

Τὸ γαϊδουράκι, σπανιότερα τὸ μούλαρι, ήταν τὸ μεταφορικό μέσο τὸυ Βιαννίτη. Βιάννος — Ηράκλειο 12 — 15 ὄρες άνάλογα με τὴς λάσπες τὸν δρόμου. Ἀπὸ τὰ χωριά σὸ 2 ὄρι 2 ὄρες. Ἀπὸ τὰ χωριά στις παραλίες Ἀρθε — Κερατόκαμ 4—2 ὄρες και στή Δέρματο 4—6 ὄρες.

Με τὴ Βιάννο ἐπαρχία τὸυ Ν. Λασιθίου εἴχαμε ταχτικά και τὴς διαδρομὴς Βιάννος — Νεάπολη μέσα ἀπὸ τὰ χιονισμένα Λασιθιώτικα βουνα 13—16 ὄρες. Ἀν εἴχες τὴν άτυχία να εἴσαι μάρτυρας σε κανένα και γὰ ἡ ἄλλη δικαστική ὑπόθεση τὸ χειμῶνα, έπρεπε να εἴτοιμα

στείς για περιπετειώδεις ὄρεισάσεις μέσα σε χιόνια 1—2 μ. πάχος. Θυμούμαι μικρὸς τὴν άγωνία τῆς οίκογενείας μου, ὃταν ὃ πατέρας μου, ἐπὶ πολλὰ χρόνια ταμίας τῆς Σχολικῆς Ἐφορίας, ἔκανε τὴς διαδρομὴς αὐτές και μάλιστα κουβαλώνοντας μαζί του μεγάλα χρηματικά ποσά τὸυ ταμείου. Πολλοί θά θυμούνται και τὴν πανεπαρχιακή περιπέτεια μεταφορῶς ἀπὸ τὴ Νεάπολη στή Βιάννο τὸυ νεκροῦ τὸυ ἀξέχαστου πολιτικού Γ. Παπαμαστοράκη μέσα στήν καρδιά τὸυ χειμῶνα τὸυ 1923.

Και για να διακόψουμε τὴ μονοτονία, άς θυμηθούμε και κάποιο ἀνέκδοτο: Λέγανε ὃτι ὃ ἀξέχαστος Λάζαρος Παπαδάκης ἀπὸ τὸν Ἄι — Βασίλη, σε άναζήτηση τὸυ χαμένου σὸ Λασιθιώτικα βουνα γιου του, εἴχε στείλει στή Χωροφυλακή Λασιθίου τηλεγράφημα: «Νίκος χὼ σστη χιόνι άγνοεἴται τὴχη σπεῦσατε». Ό άγαπητὸς φίλος Νίκος θά μπορούσε να μάς πει άν αληθεῦει τὸ περιστατικό αὐτό και πὸς τελικά σῶθηκε ἀπὸ τὴ χιονοστιβάδα που τὸν εἴχε σκεπάσει.

Όλα αὐτὰ τὰ ἀβάστακτα δάσανα τῆς ἐπαρχίας μας, με τὸ να ὑπάγεται σὸ Ν. Λασιθίου δυνάμειων χρόνου με τὸ χρόνο τὸυς άγῶνες τῶν Βιαννιτῶν, για προσάρτηση τῆς ἐπαρχίας σὸ νομό Ἡρακλείου και παραῖ ὄλες τὴς δυσκολίες και ἀντιδράσεις τελικά τὸ πέτυχαν. Ὡστὸσο πρέπει να σημειώσουμε ὃτι ἕνας άμαξιτὸς δρόμος που να συνδέει άμεσα, πάνω ἀπὸ τὴ Δίκτη, τὴ Βιάννο με τὸ Ὀροπέδιο θά εἴχε να προσφέρει σήμη ρα πολλὰ στήν οίκονομία τῶν ὄυ ἐπαρχιών.

Δικαιολογημένα κάποιοι Μεσορίτες μου ἔλεγαν κάποτε: «Όμορφη ἡ Βιάννος, μα οί Βιαννίτες είναι οί πιο βασανισμένοι άνθρωποι τὸυ κόσμου» τῆς ἐπαρχίας και τὴς μεγάλες και ἐνοούσαν τὸ άγονο ἔδαφος ἀποστάσεις που εἴχε να διανύσει κάθε μερα ὃ Βιαννίτης μέσα σὸ κατασάβραχα.

Τὸ πέρασε πολλὸς αἰῶνας μέσα στή φτώχεια, γιατί δεν ήξερε ὃτι κοντὰ στόν Κερατοκάμπι τὴ ποταμό τὸ νερὸ ήταν σε 6—8 μέτρα βάθος και στή Δέρματο σε 4—5 μ. βάθος. Ἀν γινόταν ἐκμετάλλευση τὸυ ἔδαφικοῦ αὐτοῦ νεροῦ, ἡ Βιάννος θά ήταν ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια μια ἀπὸ τὴς πὸς πλούσιες ἐπαρχίες. Γύρω σὸ 1923 ὃ ἀξέχαστος γιατρός Δ. Παπαμαστοράκης ἐπιχείρησε να βγάλει πηγάδι στόν Κερατόκαμπο (σὸ Σομαράδο). Στὰ 18 μ. βρέθηκε ἄφθονο νερὸ, μα ἡ ἐπιχειρηματιοῦ χρησιμοποίησε, δὲ φαίνεται να ξεράνε και πολλὰ πράματα ἀπὸ πηγάδι. Δυὸ φορές κτίστηκε και τὴς δυὸ κατέρρευσε και τελικά ἡ προσπάθεια ἐγκαταλείφθηκε μαζί με τὴ θλιβερὴ διαπίστωση πὸς ἡ Βιάννος δεν κανει για πηγάδα»

Ός τὸ 1920 ὃ Βιαννίτης στήν κατανάλωση στερεῶν ἡ ὑγρῶν καυσίμων (κάρβουνο, πετρέλαιο) ήταν αὐτὸ που ἀφορούσε τὰ καράβια που μετέφεραν βιομηχανικά προϊόντα και άγαθά σὸ λιμάνι τὸυ Ἡρακλείου. Και στόυς ὄρους Κερατοκάμπου και Ἀρθε, ὃπου ἔφεραν ζυλάκια, γυαλικά κ.ά. δυσμετακάμισα ἔμπορεύματα και ἔπαιριαν χαροῦπια και λάδι. Στὴ δεκαετία τὸυ 1920 ἄρχισε να χρησιμοποιεἴται τὸ αὐτοκίνητο Κατελλίου — Ἡρακλείου που ἔπεχτάθηκε σιγά σιγά πρὸς τὴν Παναγία και ἔμπαρσο για να φτάσει μετὰ τὸ 1936 και στή Βιάννο.

(Συνεχίζεται)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Για τὸυς μαθητές, τὸυς φοιτητές και τὸυς φιλόλογους

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

1. ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ
Για τὴν Γ' τάξη Γυμνασίου
2. ΤΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Πωλείται σε ὄλα τὰ βιβλιοπωλεία
3. ΧΡΥΣΑ ΕΠΗ
Διατίθεται ἀπὸ τὸ συγγραφέα
Καποδιστρίου 37
Ηράκλειο Κρήτης

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Για τὸ Μνημόσυνο 1980

- 1) Γρηγ. Κουδουλάκη Ἀθήνα Δρχ. 1000
- 2) Στυλ. Πνευματικῆκή Ἡράκλειον Δρχ. 1000
- 3) Ἰορδάνης Σπυρίδης Δρχ. 500
- 4) Ἰωάν. Ζερβουδάκης Δρχ. 1000